

V Bruseli 2. júna 2025
(OR. en)

9607/25

RECH 252
COMPET 445
IND 164
MI 346

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	28. mája 2025
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2025) 270 final
Predmet:	OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Stratégia EÚ pre startupy a scaleupy Na začatie a rozširovanie podnikania si vyberte Európu

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2025) 270 final.

Príloha: COM(2025) 270 final

V Bruseli 28. 5. 2025
COM(2025) 270 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Stratégia EÚ pre startupy a scaleupy

Na začatie a rozširovanie podnikania si vyberte Európu

{SWD(2025) 138 final}

1. ÚVOD

Súvislosti

Nastal čas, aby sa Európa stala centrom startupov. Závisí od toho naša konkurencieschopnosť a v konečnom dôsledku i prosperita. Bujný ekosystém startupov a scaleupov dokáže transformovať európske hospodárstvo – zvýšením produktivity, vytvorením kvalitných pracovných miest a prilákaním talentov a investícií. Môže zohrať kľúčovú úlohu aj pri plnení ambície stanovenej v politických usmerneniach predsedníčky von der Leyenovej, ktorou je zvýšenie produktivity, technologická suverenita a zavedenie inovácií ako ústredného prvku našej ekonomiky. Ide o kľúčovú súčasť realizácie výzvy Kompasu konkurencieschopnosti znovu naštartovať účinný inovačný cyklus.

Startupy a scaleupy v Európe už teraz stimulujú inovácie a tvorivosť v celom našom hospodárstve. Hlavným pôvodcom nových výrobkov a služieb je 35 000 podnikov v počiatočnej fáze v rámci celej Únie, ako aj 3 400 ďalších technologických spoločností vo fáze rastu¹. Tieto podniky dosahujú excelentné výsledky pri poskytovaní inovatívnych riešení výziev klientov, zameriavajú sa na špecializované alebo vznikajúce trhy a riešenie problémov, ktoré veľké podniky často prehliadajú. Poháňajú disruptívne inovácie a vytvárajú nové trhy, na ktorých môže EÚ zaujať globálne vedúce postavenie. Zároveň stimulujú inovácie vo väčších etablovaných podnikoch prostredníctvom spolupráce, hospodárskej súťaže a zlučovania podnikov.

Bujný ekosystém startupov a scaleupov v Európe je takisto zásadný pre našu širšiu strategickú autonómiu a odolnosť. Európske startupy a scaleupy posilňujú priemyselnú kapacitu a produktivitu EÚ a pomáhajú znižovať závislosti v kľúčových odvetviach a kritických technológiách. Podstatná je aj ich rozhodujúca úloha pri zabezpečovaní pracovných miest pre Európanov, pričom v poslednom desaťročí samotné technologické startupy vytvorili tri milióny pracovných miest. Túto transformáciu možno ďalej umocniť postupnou integráciou kandidátskych krajín, čím sa rozšíri dosah konkurencieschopného ekosystému Únie.

Diagnóza: pevné základy, pretrvávajúce výzvy

Startupy a scaleupy majú pevné základy na to, aby v EÚ prosperovali, vrátane vysokokvalifikovanej pracovnej sily a stabilného regulačného systému. EÚ je globálnym hospodárskym mocenským centrom s vedúcim postavením vo výskume a inováciách a jednotným trhom so 450 miliónmi spotrebiteľov, s účinnou a so spravodlivou hospodárskou súťažou, so značnými úsporami domácností a s predvídateľným investičným a podnikateľským prostredím založeným na zásadách právneho štátu. Podnikanie v oblasti technológií je na vzostupe, pričom každoročne je založených viac startupov než v USA a počet podnikov v počiatočnej fáze sa od roku 2015 zvýšil štvornásobne.²

Vďaka politikám EÚ a vnútroštátnym politikám sa ekosystém startupov výrazne zlepšil.^{3,4} Od roku 2007 startupy financované z prostriedkov EÚ, ktoré vyvíjajú špičkové

¹ Atomico (2024), Stav technológií v Európe 2024.

² Dealroom – správa *Accelerating Europe* (Rýchlejší pokrok v Európe), 2025.

³ Napr. organizácia Europe Startup Nations Alliance (ESNA), ktorej poslaním je identifikovať, vymieňať si a vykonávať najlepšiu politickú prax pre startupy a monitorovať pokrok členských štátov pri jej vykonávaní v rámci vnútroštátnych kompetencií.

technológie, získali rizikový kapitál vo výške viac ako 70 miliárd EUR a vytvorili podnikovú hodnotu vyše 500 miliárd EUR. Európska rada pre inovácie (EIC), ktorá bola založená v roku 2018 s rozpočtom 10,1 miliardy EUR, podporuje disruptívne inovácie od výskumu až po rozširovanie. Fond EIC je v súčasnosti jedným z najväčších fondov rizikového kapitálu v oblasti špičkových technológií (tzv. deep tech) v EÚ, ktorého cieľom je do roku 2027 získať až 20 miliárd EUR pre startupy. Program InvestEU, najväčší program EÚ na podporu spoločností vo všetkých fázach rozvoja, dopĺňa tento fond podporou zárodkového kapitálu, rastu, rozširovania, výroby a zavádzania.⁵ Prostredníctvom partnerov, ako je Európsky investičný fond, je Program InvestEU kľúčom k rozvoju ekosystému rizikového kapitálu v Európe, zatiaľ čo iniciatíva Európski technologickí šampióni úspešne združuje verejné finančné prostriedky na podporu európskych fondov rizikového kapitálu.

Zakladanie a rozširovanie inovačných podnikov v Európe však v súčasnosti zostáva náročné. Európske startupy a scaleupy naďalej čelia značným výzvam od prechodu z laboratória na trh, cez prístup ku kapitálu a k talentom až po úspešné vystúpenie. Trh zostáva roztrieštený s regionálnymi nepomermi a úsiliu EÚ o pretavenie výskumu do obchodovateľných výrobkov a rozšírenie podnikov bráni nekompletný jednotný trh (aj pokiaľ ide o kapitál), regulačná roztrieštenosť, nižšia ochota investorov podstupovať riziká, pomalé zavádzanie inovácií a nedostatočne využívané verejné obstarávanie.

Európske startupy sú často vystavené dvom „údoliam smrti“ (obrázok 1). Prvé spočíva v tom, že inovácie sa nepodariť premietnuť do obchodovateľných výrobkov, kým druhé údolie smrti, ktoré predstavuje v Európe mimoriadnu výzvu, tkvie v neúspešných snahách podnikov o rozšírenie. Medzi rokmi 2008 a 2021 sa takmer 30 % európskych „jednorožcov“⁶ premiestnilo mimo EÚ⁷ a v Európe sídli celosvetovo len 8 % scaleupov. Európe hrozí, že bude zaostávať v oblasti strategických technológií, keďže sa jej nedarí udržať a prilákať technologické scaleupy s vysokým potenciálom.

⁴ Európska komisia – Budúci lídri Európy: iniciatíva pre začínajúce a rozširujúce sa podniky, COM(2016) 733 final, 22. november 2015; iniciatíva Startup Europe (<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/startup-europe>).

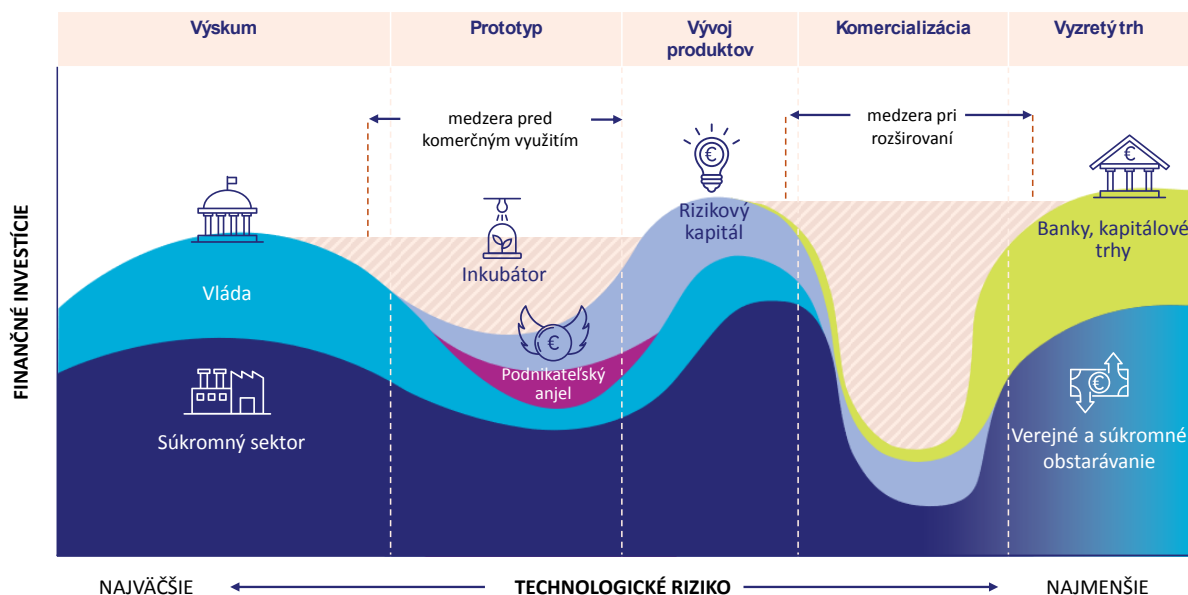
⁵ Približne 40 % zo záruky InvestEU vo výške 26,2 miliardy EUR sa využíva na podporu vysokorizikového dlhu a kvázi-kapitálových a kapitálových investícií realizovaných implementujúcimi partnermi v rámci schém rozdelenia rizika pomocou rozpočtu EÚ.

⁶ Jednorožec je spoločnosť v súkromnom vlastníctve (startup) s trhovou hodnotou 1 miliarda EUR alebo viac.

⁷ *In search of the EU unicorns – what do we know about them?* (Honba za jednorožcami v EÚ – čo o nich vieme?), technická správa JRC, 2022 <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC127712>.

DVE ÚDOLIA SMRTI STARTUPOV

/Obrázok 1: Zjednodušené znázornenie dvoch údolí smrti startupov

Vízia: pretvorenie EÚ na centrum startupov a scaleupov

Cieľom stratégie EÚ pre startupy a scaleupy je urobiť z Európy to najlepšie miesto na svete na zakladanie a rast globálnych spoločností zameraných na technológie vrátane deep tech podnikov. Sústreďuje sa na pomoc inovátorom, zakladateľom a investorom, aby si vybrali Európu tým, že zlepšuje podmienky pre startupy a scaleupy, umožňuje im využiť nové geopolitické príležitosti a obmedzuje dôvody na premiestnenie mimo EÚ. Má to zásadný význam z hľadiska strategických technológií, ako je napr. umelá inteligencia, kvantové technológie, vyspelé polovodiče, zdravotnícke technológie, biotechnológie, aplikácie v biohospodárstve, čisté technológie a čistá energia (vrátane jadrovej technológie), vodohospodárske a modré technológie, bezpečnosť, obrana, vesmír, robotika a progresívne materiály.⁸

Vychádzajúc zo stratégie Komisie pre jednotný trh⁹ a ďalšieho úsilia o zlepšenie podnikateľského prostredia sa stratégia zameriava na zlepšenie prístupu na európsky vnútorný trh, ktorý má obrovský potenciál stimulovať inovácie a zachovať konkurencieschopnosť európskych podnikov v celosvetovom rozsahu. Startupom a scaleupom umožňuje rásť a dosiahnuť rozsah potrebný v záujme účinnej hospodárskej súťaže.

Na dosiahnutie tohto cieľa sa stratégia snaží presmerovať európske hospodárstvo smerom k modelu, ktorý je viac založený na podnikavosti a inováciách. Jej cieľom je vytvoriť dynamický ekosystém, v ktorom sa podporuje smelá vízia a podstupovanie vopred premysleného rizika a neúspech sa považuje za nevyhnutný krok na dosiahnutie pokroku. Stratégia bude hnacou silou politických a regulačných zmien v celej EÚ, pričom Komisia

⁸ Vrátane akýchkoľvek aplikácií s dvojakým použitím.

⁹ [Stratégia jednotného trhu](#).

pôjde príkladom. Cieľom je pripraviť pôdu pre ďalšiu generáciu európskych startupov, kentaurov a jednorožcov s potenciálom rozvoja na úroveň svetových technologických lídrov.

V stratégii sa stanovuje niekoľko legislatívnych, politických a finančných podporných opatrení na podporu európskych startupov a scaleupov, a to tak na úrovni EÚ, ako aj na úrovni členských štátov. Jej vplyv sa bude merať 1. zvýšením počtu startupov v EÚ; 2. zvýšením počtu kentaurov¹⁰ v EÚ a 3. zvýšením počtu jednorožcov v EÚ a ich porovnaním s globálnymi konkurentmi EÚ.

Stratégia je štruktúrovaná podľa rôznych potrieb, ktoré môže inovačný podnik mať počas svojho životného cyklu, a to od začatia podnikania, cez jeho rozširovanie až po dozrievanie a úspech v EÚ:

1. regulácia priaznivá pre inovácie;
2. lepšie financovanie;
3. rýchle zavádzanie na trhu a expanzia;
4. podpora najlepších talentov a
5. prístup k infraštruktúre, sieťam a službám.

K stratégii je pripojený pracovný dokument útvarov Komisie.

¹⁰ Kentauros je spoločnosť v súkromnom vlastníctve (startup) s trhovou hodnotou 100 miliónov EUR alebo viac.

2. REGULÁCIA PRIAZNIVÁ PRE INOVÁCIE

Európa je známa jej silnými regulačnými normami, ktoré investorom z EÚ i krajín mimo EÚ poskytujú stabilitu a dôveru. Regulačný rámec EÚ zaisťuje aj bezpečnosť a prehľadnosť pre startupy, pričom podporuje inovácie a podnikavosť. Komisia zároveň aktívne znižuje administratívne zaťaženie so snahou dosiahnuť zníženie o 25 % v prípade spoločností a 35 % v prípade MSP, čím sa zlepši agilnosť. Stratégia jednotného trhu¹¹ sa zaoberá roztrieštenosťou a prekážkami voľného pohybu tovaru a služieb a ponúka pevný základ na rast.

EÚ v záujme udržania si konkurencieschopnosti v rýchlo sa vyvíjajúcom globálnom technologickom prostredí čelí viacerým výzvam. Regulačná roztrieštenosť v jednotlivých členských štátoch startupom a scaleupom sťažuje efektívne fungovanie v rámci jednotného trhu. Rôzne vnútroštátne právne systémy, najmä v oblastiach, ako je zdaňovanie, právo obchodných spoločností a právo cenných papierov, vytvárajú prekážky pre investorov, čím sa obmedzuje tok kapitálu. Startupy sú zároveň vystavené problémom pri zorientovaní sa v rôznych pracovnoprávných predpisoch a vysokým nákladom v prípade neúspechov, čo zvyšuje neistotu pre zakladateľov, ako aj investorov. Okrem toho pomalé tempo regulačného schvaľovania nových technológií spolu s existujúcimi regulačnými rámcami, ktoré sa rýchlo neprispôbujú inováciám, zdržiavajú zavádzanie prelomových výrobkov a služieb.

Na riešenie týchto výziev musí EÚ zlepšiť svoju regulačnú pružnosť. Pripravovaný európsky právny predpis týkajúci sa inovácie a 28. režim prispievajú k rozvoju startupov a scaleupov v celej EÚ. Prijatím smernice o insolvenčnom konaní sa zjednodušia konkurzné konania, čo bude prínosné aj pre startupy vzhľadom na zníženie zložitosti a nákladov. V pripravovanom odporúčaní týkajúcom sa zdaňovania v rámci Dohody o čistom priemysle sa odporučí priaznivý prístup k okamžitému zaúčtovaniu nákladov a zrýchlenému odpisovaniu, ako aj poskytovanie stimulov pre daňové úvery na podporu investičných činností startupov a scaleupov. Ďalej **experimentálne regulačné prostredia**¹² môžu startupom poskytnúť testovacie prostredia v reálnom svete, čo im umožní zdokonaľiť svoje inovácie, zatiaľ čo regulačné orgány budú môcť lepšie pochopiť potreby nových inovácií a prispôbiť pravidlá, aby lepšie reagovali na tieto výzvy. Experimentálne prostredia preto nielen pomáhajú startupom¹³, ale zároveň podporujú užšiu spoluprácu s orgánmi, budovanie dôvery a lákanie investícií, a v prípade uplatnenia na miestne orientované inovácie môžu stimulovať miestny rozvoj v územnom rozsahu.

Komisia navrhne odporúčania pre jednotlivé krajiny v rámci procesu európskeho semestra s cieľom zlepšiť inovačnú politiku a zjednodušiť podnikateľské prostredie

¹¹ Jednotný trh: náš európsky domáci trh v neistom svete, COM(2025) 500 final.

¹² Závery Rady o experimentálnych regulačných prostrediach a doložkách o experimentálnom režime ako o nástrojoch pre nadčasový a odolný regulačný rámec priaznivý pre inováciu, ktorý zvláda zlomové výzvy v digitálnom veku 2020/C 447/01 (Ú. v. EÚ C 447, 23.12.2020, s. 1).

¹³ Napr. viac ako 60 % finančnotechnologických startupov, ktoré sa zúčastnili na experimentálnych regulačných prostrediach, sa podarilo prilákať investície počas prvých šiestich mesiacov skúšobného obdobia (<https://www.jbs.cam.ac.uk/faculty-research/centres/alternative-finance/publications/early-lessons-on-regulatory-innovation-to-enable-inclusive-fintech/>) a vďaka účasti na experimentálnych prostrediach sa ich šance na prilákanie financovania zvýšili o 50 % (<https://www.bis.org/publ/work901.pdf>).

v členských štátoch. Komisia bude naďalej posilňovať administratívnu kapacitu členských štátov pomocou Nástroja technickej podpory. Komisia bude navyše pracovať na urýchlení normalizačných procesov v EÚ v snahe udržať krok s technologickým pokrokom a zabezpečiť, aby vstup na trh a expanzia startupov prebiehali hladšie a rýchlejšie na celom jednotnom trhu.

Opatrenia

- **Komisia navrhne európsky 28. režim**, ktorý poskytne jednotný súbor pravidiel pre podniky. Mal by zahŕňať podnikový právny rámec EÚ založený na digitálnych službách ako štandarde a pomôcť podnikom prekonať prekážky pri zriaďovaní, rozširovaní a prevádzke spoločností na celom jednotnom trhu. Na tento účel zjednoduší uplatniteľné pravidlá a zníži náklady v prípade neúspechu tým, že sa budú riešiť osobitné aspekty v rámci príslušných oblastí práva vrátane insolvenčného, pracovného a daňového práva. Preskúma možnosť umožniť spoločnostiam usadiť sa v Európe rýchlejšie, v ideálnom prípade do 48 hodín (1. štvrťrok 2026).
- **Komisia navrhne európsku podnikovú peňaženku** ako základ jednoduchého a digitálneho podnikania v EÚ, pričom sa vytvorí digitálna identita pre všetky hospodárske subjekty a poskytne sa rámec na výmenu overených údajov a identifikátorov s cieľom umožniť plynulú digitálnu interakciu medzi hospodárskymi subjektmi a orgánmi verejnej správy v celej Únii (4. štvrťrok 2025).
- **Komisia navrhne európsky právny predpis týkajúci sa inovácie, ktorým sa podporia aj experimentálne regulačné prostredia** s cieľom umožniť inovátorom rozvíjať a testovať nové nápady. Jeho súčasťou bude spoločné vymedzenie právnych pojmov a základné zásady týkajúce sa zriaďovania experimentálnych regulačných prostredí vrátane cezhraničných alebo miestne orientovaných regulačných prostredí, pričom sa zohľadnia potreby špecifické pre konkrétne odvetvia (1. štvrťrok 2026).
- Komisia navrhne **dobrovoľný „záťažový test inovácií“**, ktorý by vykonávali **členské štáty**, pozostávajúci z odporúčaní pre členské štáty, aby systematicky posudzovali potenciálny vplyv na inovácie pri vypracúvaní nových alebo revidovaných vnútroštátnych právnych predpisov (1. štvrťrok 2026).
- Komisia predloží návrhy na **zníženie regulačného zaťaženia v strategických odvetviach** prostredníctvom pripravovaných odvetvových legislatívnych i nelegislatívnych návrhov, ako je akt EÚ o biotechnológiách, stratégia EÚ pre biohospodárstvo, stratégia EÚ pre vedy o živej prírode, akt o progresívnych materiáloch, nariadenie o zdravotníckych pomôckach a súhrnný balík zjednodušujúcich opatrení v oblasti obrany (od roku 2025).
- Komisia **zreviduje nariadenie o normalizácii** na zrýchlenie a sprístupnenie procesov tvorby noriem, a to najmä pre MSP a startupy (2. štvrťrok 2026).
- Komisia **začne štúdiu** s cieľom posúdiť, v akom rozsahu organizácia a regulácia podnikovej reštrukturalizácie na úrovni EÚ a členských štátov vytvára prekážky pre startupy, scaleupy a inovačné podniky z hľadiska prispôsobovania sa podnikom a inováciám v rôznych odvetviach hospodárstva, a to na základe údajov na úrovni spoločností (2026). Táto štúdia podporí vykonávanie plánu pre kvalitné pracovné miesta a balíka opatrení v oblasti spravodlivej mobility pracovnej sily.

3. LEPŠIE FINANCOVANIE STARTUPOV A SCALEUPOV

Investície do rizikového kapitálu dosahujú v Európe dobré výsledky, pričom výnosy sú aktuálne na rovnakej úrovni ako v prípade protistrán mimo EÚ alebo ich prevyšujú.¹⁴ Verejný sektor EÚ zásadne prispel k posilneniu trhu rizikového kapitálu pomocou iniciatív, ako je Fond InvestEU, ktorý mobilizuje súkromný kapitál na investície do MSP a scaleupov. Európska rada pre inovácie (EIC) podporila deep tech startupy grantmi a kapitálovými investíciami vo výške až 30 miliónov EUR a iniciatíva Európski technologickí šampióni úspešne združuje verejné finančné prostriedky na podporu európskych fondov rizikového kapitálu. Európsky investičný fond (EIF) za posledných 30 rokov urýchlil rast odvetvia rizikového kapitálu, pričom v rámci fondov v celej Európe vynakladá až 7 miliárd EUR ročne. Tieto skúsenosti svedčia o prínosoch kombinovania podpory prostredníctvom finančných sprostredkovateľov, ako sa to deje v rámci InvestEU, ktorí pomáhajú rozvíjať ekosystém rizikového kapitálu ako celok, s priamymi kapitálovými investíciami realizovanými pomocou fondu EIC, vďaka ktorým možno prijímať strategické rozhodnutia pri výbere spoločností na investovanie, investičných partnerov a investičných usmernení, a s fondmi zdieľaného riadenia, najmä Európskym fondom regionálneho rozvoja, ktorý pôsobí ako urýchlňovač na prilákanie dodatočných súkromných finančných prostriedkov prostredníctvom grantov a finančných nástrojov. Zahraničné investície rizikového kapitálu do európskych podnikov sú od roku 2016 na vzostupe.¹⁵ EÚ má čoraz väčší počet podnikateľských anjelov, teda úspešných zakladateľov ochotných spätne investovať do novej generácie startupov a poskytovať im mentorskú podporu.¹⁶

Napriek tomu sú stredobodom finančného systému EÚ nad'alej prevažne banky, pričom bankové aktíva dosahujú celkovo 300 % HDP EÚ (v USA je to len 85 %).¹⁷ K malej veľkosti trhu EÚ s rizikovým kapitálom prispieva chýbajúca kultúra narábania s kapitálom, neochota riskovať a roztrieštenosť kapitálových trhov v dôsledku odlišných vnútroštátnych pravidiel.¹⁸ Táto regulačná roztrieštenosť zahŕňa rôzne insolvenčné právne predpisy, predpisy týkajúce sa obchodných spoločností, daňové systémy a trhy verejného obstarávania, ktoré obmedzujú príležitosti na likvidáciu investícií.¹⁹ V dostupnosti takéhoto financovania sú prítomné veľmi veľké geografické rozdiely, pričom niektoré členské štáty stále čelia značným problémom vo všetkých fázach získavania finančných prostriedkov. Miera cezhraničných investícií zostáva

¹⁴ InvestEurope, 2024.

¹⁵ EÚ spolu so Spojeným kráľovstvom.

¹⁶ Nariadenie o európskych poskytovateľoch služieb hromadného financovania pre podniky uľahčuje efektívnejšie sprostredkovanie a nadviazanie kontaktov, a to aj medzi podnikateľskými anjelmí a startupmi na celoeurópskej úrovni.

¹⁷ EIB (2024), *The scaleup gap: financial market constraints holding back innovative firms in the European Union* (Medzera pri rozširovaní podnikania: obmedzenia na finančných trhoch brzdia inovatívne podniky v Európskej únii), Európska investičná banka, <https://data.europa.eu/doi/10.2867/382579>.

¹⁸ EIB (2024), *The scaleup gap: financial market constraints holding back innovative firms in the European Union* (Medzera pri rozširovaní podnikania: obmedzenia na finančných trhoch brzdia inovatívne podniky v Európskej únii), Európska investičná banka, <https://data.europa.eu/doi/10.2867/382579>.

¹⁹ Pozri zhrnutie konzultácie uvedené v pracovnom dokumente útvarov Komisie, ktorý je sprievodným dokumentom k tejto stratégii.

nízka, čo takisto utlmuje perspektívy rastu a inovačné podniky môže nútiť k tomu, aby hľadali väčšie trhy a jednoduchšie financovanie mimo Európy.

Pretrváva jasná medzera vo financovaní, pokiaľ ide o financovanie vysokorizikových technológií náročných na kapitál v záujme rozšírenia podnikania, ktoré si vyžadujú investície vo výške viac ako 100 miliónov EUR.²⁰ Nedostatočná širšia dostupnosť kapitálu na rozšírenie alebo rast podnikania predstavuje pre EÚ niekoľko rizík, konkrétne že príde o i) spoločnosti, ktoré Európa aktívne podporovala v počiatočnej fáze rastu, a ii) kritické technológie, ktoré majú zásadný význam pre našu prosperitu v budúcnosti. Na vyplnenie tejto medzery a posilnenie hospodárskej bezpečnosti a technologickej suverenity EÚ je potrebný európsky fond pre rozširovanie podnikania s kritickým množstvom, ktorý by fungoval za trhových podmienok. Okrem toho, ako bolo oznámené v rámci únie úspor a investícií, Komisia preskúma spôsoby, ako podporiť iniciatívu ETCI 2.0, podrobnejšiu a ešte ambicióznejšiu štruktúru fondu fondov, ktorá združuje kapitál od súkromných, ako aj verejných investorov a ktorú by mal EIF podľa plánov spustiť do roku 2026. Zabezpečí sa úzka spolupráca a komplementárnosť medzi ETCI 2.0 a novým európskym fondom pre rozširovanie podnikania v záujme maximalizácie vplyvu a flexibility, a to najmä vzhľadom na budúci Európsky fond pre konkurencieschopnosť.

Dopyt po financovaní deep tech startupov takisto zostáva vysoký. Napriek tomu, že fond EIC sa len za štyri roky stal jedným z hlavných nástrojov na investovanie do špičkových technológií v Európe, v súčasnosti nie je možné uspokojiť dopyt excelentných deep tech podnikov po podpore EIC.²¹ Zároveň musí rada EIC zjednodušiť a urýchliť svoje procesy, aby lepšie reagovala na potreby žiadateľov a potenciálnych subjektov, do ktorých sa má investovať. EIC sa bude ďalej inšpirovať postupmi, aké uplatňuje agentúra ARPA, a bude úzko spolupracovať so svojimi dôveryhodnými investormi, podnikovými partnermi a najúspešnejšími európskymi inovátormi s cieľom identifikovať nové technologické trendy a prelomové technológie, ktoré sú kľúčové pre európsku konkurencieschopnosť a strategickú autonómiu.²²

Značným prekážkam v prístupe k financovaniu naďalej čelia predovšetkým podnikateľky a investorky. Napríklad kapitálovým investíciám do technologických startupov stále dominujú zakladajúce tímy tvorené výlučne mužmi, pričom rodovo zmiešané zakladajúce tímy dostávajú 15 % financovania, kým tímy tvorené iba ženami dostávajú len 3 %.²³ Posilnenie prístupu žien k financovaniu, zvýšenie ich zastúpenia v rozhodovacích úlohách v oblasti financií a podpora investičných sietí vedených ženami majú zásadný význam na odstránenie týchto pretrvávajúcich rodových rozdielov. Cieľom akčného plánu pre sociálne hospodárstvo a jeho pripravovanej revízie (2026) bude okrem iného zlepšiť podporu v záujme sociálnej inovácie.

²⁰ Správa EIF o [medzere vo financovaní rozširovania podnikania](#)

²¹ K poslednému koncovému dátumu (v októbri 2024) bolo úspešných len 5,9 % žiadostí v rámci nástroja EIC Akcelérátor, čo zodpovedá predchádzajúcim koncovým dátumom.

²² ARPA (*Advanced Research Projects Agency* – Agentúra pre projekty pokročilého výskumu) je vládna agentúra USA, ktorá financuje výskum s vysokým rizikom a veľkými prínosmi na stimulovanie prevratných inovácií vo vede a technike, ktorá bola pôvodne zriadená ako ARPA (aktuálne DARPA) pri ministerstve obrany a neskôr replikovaná v iných odvetviach, ako je energetika (ARPA-E) a zdravotníctvo (ARPA-H).

²³ Európska komisia: Generálne riaditeľstvo pre výskum a inováciu, *She Figures 2024* (Údaje o ženách za rok 2024) – správa o politike, Úrad pre vydávanie publikácií EÚ, 2025.

V súčasnosti zohrávajú európski inštitucionálni investori vrátane dôchodkových a poisťovacích fondov na európskom trhu rizikového kapitálu len obmedzenú úlohu. V rokoch 2013 až 2023 pripadalo na dôchodkové fondy len 7 % financovania rizikového kapitálu v EÚ.²⁴ Niektoré členské štáty EÚ však už začali iniciatívne mobilizovať inštitucionálnych investorov, aby sa zapojili do investícií rizikového kapitálu.²⁵

Mnohé startupy majú problémy s použitím svojich nehmotných aktív, napr. duševného vlastníctva, ako kolaterálu alebo záruky na získanie financovania, a to z dôvodu i) reštriktívnych bankových postupov; ii) nedostatočne rozvinutého ekosystému oceňovania duševného vlastníctva; iii) nedostatočnej dôvery v metódy oceňovania duševného vlastníctva; iv) slabého povedomia o medzinárodne uznávaných metódach oceňovania duševného vlastníctva a všeobecnejšie v) obmedzeného trhového uznania financovania pomocou zábezpeky v podobe duševného vlastníctva. V EÚ chýbajú stimuly, ktoré by banky a inštitucionálnych investorov nabádali k zapojeniu sa do financovania zabezpečeného duševným vlastníctvom.

Potenciál európskych podnikateľských anjelov naďalej obmedzujú prekážky cezhraničných investícií a podnikateľská prax, v rámci ktorej sú investície podnikateľských anjelov dlhodobo viazané.

Právne predpisy EÚ, napr. v oblasti **preverovania priamych zahraničných investícií (PZI) a pravidiel štátnej pomoci**, majú zásadný význam na zaistenie bezpečnosti, strategických záujmov a spravodlivosti na jednotnom trhu EÚ. Platí to aj v prípade PZI do startupov a scaleupov, v súvislosti s ktorými sú otázky príslušnosti duševného vlastníctva a miestnej pridanej hodnoty kľúčové. Ich vykonávanie však môžu startupy niekedy vnímať ako príliš zaťažujúce a obmedzujúce. Preto je dôležité, aby tieto nástroje zostali zamerané na svoje ciele. V tomto smere má prebiehajúca revízia nariadenia o preverovaní PZI slúžiť na harmonizáciu procesov preverovania v jednotlivých členských štátoch a zlepšiť celouijnú spoluprácu. Komisia bude spolupracovať s členskými štátmi na zabezpečení, aby postupy preverovania PZI boli účinné, primerané, predvídateľné a aby neodrádzali od legitímnych investícií. Pravidlá štátnej pomoci už teraz poskytujú startupom určitú flexibilitu a umožňujú výnimky zo všeobecných obmedzení pomoci pre podniky „v ťažkostiach“. Keďže však súčasné definície vychádzajú zo statických finančných ukazovateľov, Komisia posúdi, ako lepšie prispôbiť tieto pravidlá na poskytovanie podpory startupom v záujme rastu.

Hlavnou prekážkou rastu rizikového a rastového kapitálu v EÚ je obmedzená dostupnosť vhodných možností vystúpenia. Hoci objemy IPO v Európe značne vzrástli – v poslednom desaťročí prekročili 320 miliárd EUR –, vystúpenia sa naďalej sústreďujú v malom počte krajín a veľkosť akciového trhu EÚ dosahuje len 55 % HDP EÚ v porovnaní so 147 % v USA. Na EÚ pripadá len 11 % celosvetovo obchodovaných verejných akcií.

V snahe riešiť kľúčové výzvy vo fungovaní kapitálových trhov EÚ Komisia zavádza stratégiu **únia úspor a investícií**.²⁶ Vďaka tejto únii sa zmenší roztrieštenosť trhu, vytvoria sa lepšie investičné príležitosti pre občanov a prispeje sa k rozšíreniu možností financovania pre podniky. Zámerom konkrétne bude zlepšiť prístup startupov a scaleupov ku kapitálovému

²⁴ France Digitale, 2024.

²⁵ Napr. iniciatíva Tibi vo Francúzsku alebo iniciatíva WIN v Nemecku.

²⁶ Únia úspor a investícií – Stratégia na podporu bohatstva občanov a hospodárskej konkurencieschopnosti v EÚ [COM(2025) 124 final].

a dlhového financovaniu, posilniť úlohu rizikového kapitálu a inštitucionálnych investorov a lepšie zosúladiť nástroje verejného financovania EÚ s cieľmi únie.

Napokon **fúzie a zlúčenia podnikov zohrávajú kľúčovú úlohu pri spätnom investovaní a rozširovaní inovácií**, pričom však viac ako 60 % odkúpení európskych startupov realizujú spoločnosti z krajín mimo EÚ. Aby si EÚ zachovala svoju technologickú suverenitu a podporila rast domácich inovácií, európske korporácie musia lepšie konkurovať v záujme udržania talentov a technológií na našom kontinente, a to pri súčasnom zabezpečení možnosti mladých podnikov vybrať si vlastné stratégie rastu a vystúpenia bez obmedzenia ambícií.

Opatrenia

- Komisia **rozšíri Európsku radu pre inovácie** a zjednoduší jej pravidlá. EIC sa bude viac zameriavať na postupné financovanie vysokorizikových inovácií motivované výzvami, a to zavedením procesov, ktoré sa viac podobajú procesom agentúry ARPA. Zároveň sa rozšíri jej sieť dôveryhodných investorov a bude lepšie nadväzovať spoluprácu s kentaurmi a jednorožcami v EÚ na získanie spätnej väzby k politikám (2025).
- Komisia bude spolupracovať so súkromnými investormi na zavedení (v rámci fondu EIC) trhového a súkromne riadeného **európskeho fondu pre rozširovanie podnikania**²⁷ spolufinancovaného zo súkromných zdrojov, a to na základe cielenej investičnej stratégie zameranej na vyplnenie medzery vo financovaní deep tech scaleupov. Európsky fond pre rozširovanie podnikania zmobilizuje značné súkromné finančné prostriedky a uskutoční priame kapitálové investície do strategických odvetví²⁸ s cieľom prispieť k technologickej suverenite a hospodárskej bezpečnosti Európy. Zavedením európskeho fondu pre rozširovanie podnikania nie je dotknutý budúci viacročný finančný rámec. Európsky fond pre rozširovanie podnikania bude úzko spolupracovať s Fondom InvestEU a dopĺňať iniciatívu Európski technologickí šampióni a ďalšie nástroje skupiny EIB (2026).
- Komisia bude v koordinácii so skupinou EIB spolupracovať s veľkými inštitucionálnymi investormi na vypracovaní **dobrovoľného Európskeho paktu pre investície do inovácií** pre tých, ktorí sa zaviazujú investovať časť svojich spravovaných aktív do fondu fondov EÚ, fondov rizikového kapitálu a nekótovaných scaleupov (2026).
- Komisia využije a posilní existujúce nástroje a vyvinie nové nástroje na investovanie do **startupov a scaleupov v oblasti európskej bezpečnosti a obrany** v súlade s bielou knihou o obrane²⁹ a na základe pripravovaného súhrnného balíka

²⁷ Tento fond bol spomenutý v predchádzajúcich oznámeniach Komisie, napr. v Dohode o čistom priemysle, ako *fond TechEU pre rozširujúce sa podniky* – myšlienka je rovnaká. O internom riadení fondu v rámci Komisie sa rozhodne po prijatí stratégie.

²⁸ Ako je napr. umelá inteligencia, kvantové technológie, vyspelé polovodiče, zdravotnícke technológie, biotechnológie, aplikácie v biohospodárstve, čisté technológie a čistá energia (vrátane jadrovej technológie), vodohospodárske a modré technológie, bezpečnosť, obrana, vesmír, robotika a progresívne materiály, ako aj vrátane akýchkoľvek aplikácií s dvojakým použitím.

²⁹ Európska komisia, *White Paper for European Defence – Readiness 2030* (Biela kniha o európskej obrane – pripravenosť na rok 2030), 19. marca 2025
<https://commission.europa.eu/document/download/e6d5db69-e0ab-4bec-9dc0->

zjednodušujúcich opatrení v oblasti obrany. Súčasťou týchto nástrojov by mohli byť flexibilnejšie a prispôsobivejšie prístupy k financovaniu pre nových inovátorov v oblasti obrany, a to aj z Ukrajiny, napr. adresná podpora pre jednotlivé subjekty; ako aj posilnenie a rozšírenie rozsahu dostupných možností financovania z prostriedkov EÚ vrátane kapitálových a dlhových nástrojov (2026).

- Komisia v spolupráci s Úradom Európskej únie pre duševné vlastníctvo vypracuje **rámec na oceňovanie duševného vlastníctva** na účely financovania zabezpečeného duševným vlastníctvom. Takisto rozšíri dôkazovú základňu na vyvinutie konkrétnych nástrojov financovania pomocou duševného vlastníctva. (2. štvrťrok 2027)
- Komisia bude podporovať **európskych podnikateľských anjelov** a ich siete s cieľom vytvoriť viac možností rastu mladých startupov (2026).
- Komisia v kontexte pripravovaného preskúmania usmernení o záchrane a reštrukturalizácii preskúma vymedzenie pojmu „**podnik v ťažkostiach**“, pričom zohľadní možné prekážky pre určité startupy a scaleupy, ktorým nehrozí úpadok, aby mohli využívať iné druhy štátnej pomoci (od 2. štvrťroka 2025).
- Komisia preskúma **usmernenia týkajúce sa horizontálnych a nehorizontálnych fúzií** berúc do úvahy dynamické kritériá, ako je hospodárska súťaž v oblasti inovácií (2027).
- Komisia vytvorí **európsku korporátnu sieť** s cieľom lepšie integrovať veľké spoločnosti, podnikových investorov do rizikového kapitálu a podnikových obstarávateľov do inovačného ekosystému EÚ a využiť inovatívne riešenia vyvinuté startupmi. Členovia tejto siete by poskytovali poradenstvo v súvislosti s relevantnými politikami, zapájali sa do nadväzovania kontaktov so startupmi a dobrovoľne sa zaviazali uprednostňovať európske startupy, keď vytvárajú inovatívne riešenia, investujú do nich a obstarávajú ich, a to najmä ak využívajú verejné financovanie alebo prevádzkujú kritické výskumné alebo technologické infraštruktúry (2026).

4. RÝCHLE ZAVÁDZANIE NA TRHU A EXPANZIA

Úspešná komercializácia inovatívnych výrobkov záleží na kombinácii podnikateľskej motivácie, kapitálu s toleranciou rizika, dopytu na trhu a verejnej podpory. Univerzity³⁰ zohrávajú v tomto ekosystéme zásadnú úlohu, keďže vďaka nim vzniká viac ako 157 000 spin-off podnikov a startupov založených absolventmi s potenciálom vytvoriť 6,1 milióna pracovných miest v nasledujúcom desaťročí.³¹ EÚ má za sebou dlhodobé výsledky, pokiaľ ide o iniciatívy a verejné politiky na podporu inovačných ekosystémov. Očakáva sa, že **európsky systém jednotného patentu**, ktorý bol spustený v roku 2023, podstatne zníži náklady na patenty, poskytne jednotnú ochranu a urýchli komercializáciu technológií v celej EÚ.

V Európe zostáva pretavenie výskumu do komerčného rizikového podnikania mimo vysokovýkonných inovačných zoskupení na nízkej úrovni. Európsky inovačný a technologický inštitút,³² sieť Enterprise Europe Network,³³ Európska platforma pre spoluprácu klastrov a európske centrá digitálnych inovácií už podporujú podnikanie a akademické startupy, no hlavné problémy pretrvávajú. Zatiaľ čo na univerzity pripadá viac ako 10 % patentov predložených Európskemu patentovému úradu, len jedna tretina týchto patentov sa využíva komerčne. Hlavným problémom je chýbajúce inovačné zmýšľanie na mnohých univerzitách s nedostatočnými stimulmi pre výskumníkov na komercializáciu svojej práce. Právne, organizačné a finančné rámce pre akademické spin-off podniky sa v rámci Európy líšia, čo vytvára nerovnaké prostredie na celom kontinente. Navyše proces verejného obstarávania sa v mnohých krajinách EÚ vyznačuje nadmernou neochotou riskovať, čo zvyhodňuje etablovaných poskytovateľov na úkor startupov. Obmedzuje sa tým prístup startupov k verejným zákazkám na inovatívne riešenia. Procesy podnikového obstarávania takisto bránia schopnosti startupov expandovať, pričom inovácie často brzdia postupy, pri ktorých nie je ochota riskovať.

Na podporu súdržnejšieho inovačného prostredia musí EÚ podnecovať silnejšie prepojené ekosystémy prostredníctvom väčšej podpory pre univerzity, výskumné inštitúcie a startupy. Systém jednotného patentu musia kompletne prijať všetky členské štáty EÚ s cieľom znížiť náklady na patenty a uľahčiť komercializáciu výskumu. Z hľadiska obstarávania Európska komisia plánuje zrevidovať a navrhnúť právne predpisy a nelegislatívne opatrenia týkajúce sa verejného a súkromného obstarávania, čo takisto prispeje k lepšej podpore startupov a scaleupov odstránením možných prekážok a podnietením inovácií. Doplnkovými nelegislatívnymi opatreniami sa posilní monitorovanie, financovanie a vnútroštátne kompetenčné siete vo všetkých členských štátoch. Podporou cezhraničnej spolupráce v rámci EÚ a zjednodušením prístupu k postupom obstarávania môže EÚ vytvoriť priaznivejšie prostredie na rast a rozširovanie startupov. Na posilnenie

³⁰ Vráťane univerzít aplikovaných vied a výskumných a technologických organizácií.

³¹ Redstone University Startup Index – *Europe's Trillion Euro Opportunity* (Príležitosť pre Európu za bilión eur), 2024 – <https://www.redstone.vc/research/redstone-university-startup-index>.

³² Európsky inovačný a technologický inštitút (EIT) priamo podporil viac ako 9 900 startupov a scaleupov, ktoré spoločne získali takmer 10 miliárd EUR v podobe externého financovania, čo viedlo k vzniku jednorozčtov a inovačných podnikov s aktuálnou hodnotou 71,2 miliardy EUR.

³³ Viac ako 3 500 poradcov siete Enterprise Europe Network pomáha startupom a scaleupom bezplatnou podporou podnikania v takmer 60 krajinách. Viac ako 1 500 klastrov takisto podporuje inovácie a konkurencieschopnosť medzi svojimi zainteresovanými stranami, a to aj v prípade startupov.

spolupráce medzi startupmi a podnikmi by sa mali podnecovať strategické partnerstvá, vďaka ktorým startupy budú môcť jednoduchšie zohnať prvých zákazníkov a rásť. **Politika súdržnosti** môže takisto pomôcť prepojiť regionálnych a celoštátnych aktérov, čím sa podporí územná prepojenosť a startupom sa pomôže s rozširovaním podnikania. Preskúmanie politiky súdržnosti v polovici trvania je kľúčovým krokom pri zosúlaďovaní regionálneho a celoštátneho úsilia s cieľom pomôcť startupom nadviazať kontakt s väčšími korporáciami a vstúpiť na nové trhy.

Napokon Komisia v spolupráci s Európskou službou pre vonkajšiu činnosť a členskými štátmi podporí **startupy pri prístupe na globálne trhy**, a to aj využitím obchodných dohôd, ako aj mobilizáciou prostredníctvom delegácií EÚ, sietí členských štátov a špecializovaných nástrojov EÚ.³⁴ Komisia bude pracovať aj na lepšej integrácii inovatívnych riešení startupov a scaleupov do hodnotových reťazcov stratégie **Global Gateway** a využije svoje podporné finančné nástroje na zlepšenie ich prístupu na rozvíjajúce sa trhy.

Opatrenia

- Komisia spustí **iniciatívu Z laboratória na jednorožca**“ s cieľom urýchliť komercializáciu výsledkov výskumu. V rámci tejto iniciatívy Komisia:
 - podporí popredné **európske centrá pre startupy a scaleupy** založené na silných univerzitných ekosystémoch v záujme cezhraničného nadväzovania kontaktov a spolupráce s cieľom poskytnúť startupom a scaleupom vzájomný prístup k príslušným službám, infraštruktúram a korporáciám. V relevantných prípadoch sa využijú synergie s existujúcimi sieťami (2026),
 - vypracuje **konceptiu udeľovania licencií, rozdelenia tantiém a výnosov a majetkovej účasti pre akademické inštitúcie a ich vynálezcov** pri komercializácii duševného vlastníctva a vytváraní spinoff podnikov v súlade s najlepšou komerčnou praxou. Komisia podporí budovanie kapacít úradov pre transfer technológií a vytvorenie úloh „budovateľov rizikového podnikania“ v organizáciách vykonávajúcich výskum vrátane výskumných a technologických organizácií, výskumných infraštruktúr a univerzít (2026),
 - poskytne právne a vykonávacie **usmernenia týkajúce sa uplatniteľných pravidiel štátnej pomoci** na podporu startupov objasnením podmienok, za ktorých môžu univerzity a verejné výskumné organizácie udeľovať práva duševného vlastníctva v súlade s pravidlami štátnej pomoci (2026).
- Komisia navrhne súbor opatrení v záujme **obstarávania priaznivého pre inovácie**. Konkrétne:
 - V kontexte **revízie smerníc EÚ o verejnom obstarávaní** bude Komisia hľadať spôsoby, ako zlepšiť a zjednodušiť prístup k verejnému obstarávaniu, s to s ohľadom na potreby startupov a scaleupov. Verejná konzultácia by sa zaoberala aj otázkami, ktoré sú mimoriadne relevantné pre startupy a scaleupy, ako je obmedzenie príliš špecifických podmienok a nadmerných finančných požiadaviek v súťažných podkladoch a zavedenie ustanovení o práve

³⁴

Vrátane online platforiem, ako je portál Komisie Access2Markets, osobitných asistenčných služieb v krajinách mimo EÚ, sietí podporovaných Komisiou, ako je sieť Enterprise Europe Network alebo vnútroštátne či európske obchodné komory v rámci EÚ, resp. na potenciálnych zahraničných trhoch.

duševného vlastníctva, ktoré sú viac naklonené inováciám, ako aj koncepcie oceňovania.

- V kontexte revízie **smernice EÚ o verejnom obstarávaní v oblasti obrany a bezpečnosti** bude Komisia hľadať spôsoby na podporu začlenenia startupov a scaleupov do postupov obstarávania a zohľadní možné uprednostňovanie EÚ pri obstarávaní s cieľom posilniť konkurencieschopnosť a technologickú suverenitu EÚ.
- V kontexte **európskeho právneho predpisu týkajúceho sa inovácie**, ktorý doplní uvedené iniciatívy, bude Komisia hľadať spôsoby, ako zvýšiť celkové investície do verejného a súkromného inovačného obstarávania v celej Európe, i) zabezpečiť zrýchlený postup verejného obstarávania služieb výskumu a vývoja, na ktoré sa nevzťahujú smernice EÚ o verejnom obstarávaní, vrátane obstarávania vo fáze pred komerčným využitím; ii) stimulovať inovačné zmýšľanie pri stratégiách získavania zdrojov v prípade súkromných obstarávateľov.

Komisia uvedené legislatívne opatrenia podporí **nelegislatívnymi podpornými opatreniami**, napr. i) pokračovaním v monitorovaní vnútroštátnych rámcov politiky inovačného obstarávania a súvisiacich investícií v rámci celej EÚ a jeho začlenením do prehľadov európskeho výskumného priestoru a európskeho inovačného systému; ii) posilnením podpory verejných nákupcov prostredníctvom financovania z prostriedkov EÚ na výskum a inovácie v záujme zavedenia spoločného inovačného obstarávania v strategických odvetviach a technológiách a iii) posilnením európskej siete vnútroštátnych kompetenčných centier pre inovačné obstarávanie a jej ďalším rozšírením na všetky členské štáty.

5. PODPORA NAJLEPŠÍCH TALENTOV V EURÓPE

Úspech startupu vo veľkej miere závisí na prístupe k vysokokvalifikovaným talentom. Niektoré členské štáty EÚ zaviedli iniciatívy, ako sú vízové schémy pre digitálnych nomádov, digitálne preukazy totožnosti týkajúce sa pobytu (tzv. e-pobyt) a programy pre kvalifikovaných pracovníkov s cieľom prilákať špičkové talenty. Tieto schémy sú navrhnuté tak, aby uľahčili premiestňovanie vysokokvalifikovaných uchádzačov, vďaka čomu môžu startupy jednoduchšie načrieť do globálneho okruhu talentov. Okruh talentov EÚ a partnerstvá zamerané na talenty takisto pomôžu pri nábore kvalifikovaných štátnych príslušníkov tretích krajín, pričom sa prispôbia odvetviám, v ktorých je kvalifikovaná pracovná sila najviac potrebná. Okrem toho 59 % startupov v Európe má tímy, ktorých členovia pracujú na diaľku, pričom na diaľku pracuje 78 % inžinierskych tímov. Tento trend pomáha zabrániť regionálnemu úniku mozgov a umožnil startupom prístup k väčšiemu okruhu európskych talentov pri súčasnom minimalizovaní prevádzkových nákladov. Prácu v cezhraničných tímoch na diaľku však naďalej brzdí zložitosť povinností v oblasti daní a sociálneho zabezpečenia.

Napriek týmto iniciatívam si preteky o kvalifikované talenty naďalej vyžadujú veľkú priebojnosť. K tomuto problému prispievajú prekážky cezhraničnej mobility, a to najmä zábrany pri uznávaní kvalifikácií, nevyužitý akademický potenciál, výrazné nedostatočné zastúpenie žien a obmedzená rozmanitosť. Navyše mzdy a výhody startupov sa často nemôžu vyrovnat' tým, ktoré ponúkajú väčšie spoločnosti, čo sťažuje prilákanie špičkových zamestnancov. Komplikované okolnosti týkajúce sa **opcí na akcie pre zamestnancov**, ako sú rozdiely v daňových prístupoch v jednotlivých členských štátoch EÚ, vytvárajú ďalšie výzvy pre startupy, keď ponúkajú inú ako peňažnú náhradu na prilákanie kvalifikovaných talentov.

Veľký problém spočíva aj v podnikateľskom vzdelávaní.³⁵ Prístup k akejkoľvek forme podnikateľského vzdelávania má menej ako 50 % študentov stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania v EÚ, čo bráni rozvoju budúcich podnikateľov.³⁶ Okrem toho existujúcim rámcom na riadenie a komercializáciu výsledkov akademického výskumu často chýbajú potrebné stimuly, keďže univerzity uprednostňujú akademické publikácie pred komercializáciou.^{37,38}

Na riešenie nedostatku talentov je zásadne dôležité zlepšiť podnikateľské vzdelávanie a zabezpečiť, aby študenti získali zručnosti, zmýšľanie a odolnosť potrebné na inovácie a vytváranie pracovných miest. Programy by mali byť lepšie zosúladené s potrebami priemyslu s cieľom poskytnúť študentom praktické poznatky. Navyše podpora **vyváženého zastúpenia mužov a žien vo vedení a rozmanitosti** v rámci ekosystému startupov pomôže vybudovať spoľahlivejší a odolnejší fond talentov. **Univerzity by sa takisto mali viac zamerať na stimulovanie komercializácie výskumu** a vytváranie vhodných štruktúr

³⁵ Európska komisia, oznámenie o únii zručností, 2025, https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/union-skills_sk.

³⁶ Akčný plán Európskej komisie pre podnikanie 2020.

³⁷ *Challenges in academic commercialisation: a case study of the scientists' experiences* (Výzvy v oblasti akademickej komercializácie: prípadová štúdia skúseností vedcov).

³⁸ Draghiho správa (2024), s. 241.

odmeňovania pre výskumníkov, ktorí prispievajú k formovaniu spin-off podnikov a prenosu znalostí. Harmonizáciou určitých aspektov prístupu k **opciám na akcie pre zamestnancov** vrátane zdaňovania naprieč členskými štátmi EÚ sa zníži administratívna zložitosť a startupy sa podnietia k tomu, aby tieto opcie na akcie poskytovali ako konkurenčnú výhodu. S cieľom prispieť k udržaniu talentov by startupy mali naďalej využívať model práce na diaľku, pričom by sa mali uistiť, že sa účinne orientujú v problematike zdravotnej starostlivosti, opatrovateľských povinností, príspevkov na sociálne zabezpečenie a zdaňovania dôchodkov.

Smernica EÚ o modrej karte a návrh smernice o dlhodobom pobyte sú kľúčovými krokmi na uľahčenie prilákania a udržania vysokokvalifikovaných talentov z krajín mimo EÚ. Modrá karta je však určená predovšetkým zamestnancom, a nie zakladateľom startupov ani inovatívnym podnikateľom. Niektoré členské štáty majú zavedené vnútroštátne schémy, ale tento proces zostáva roztrieštený a zložitý. Zefektívnenie týchto postupov pre pracovné povolenia a povolenia na pobyt pomôže vytvoriť súdržnejší a efektívnejší systém. Navyše medzinárodný nábor z krajín mimo EÚ bude nevyhnutný na uspokojenie rastúceho dopytu po špecializovaných zručnostiach na všetkých úrovniach ekosystému startupov.

Opatrenia

Komisia spustí **iniciatívu Modrý koberec** na podporu prilákania a udržania vysokokvalifikovaných a rozmanitých talentov v rámci EÚ, ako aj z krajín mimo EÚ. Ako súčasť tejto iniciatívy Komisia (v rokoch 2025 – 2026):

- aktívne podporí a viac posilní **podnikateľské vzdelávanie** a zvyšovanie úrovne zručností, a to aj prostredníctvom inštitútu EIT, pričom bude presadzovať rodovo vyváženú a rozmanitú účasť,
- vypracuje **konceptiu rámca pre akademický kariérny rast**, ktorý odmeňuje činnosti komercializácie výskumu vrátane prechodu z univerzity do priemyslu a späť, napr. v rámci kritérií hodnotenia a povyšovania akademických pracovníkov, ako súčasť rámca kompetencií akademických pracovníkov ohláseného v únii zručností³⁹,
- preskúma najlepšie postupy týkajúce sa prístupov k **opciám na akcie pre zamestnancov v prípade startupov vrátane zváženia legislatívnych opatrení na harmonizáciu určitých aspektov prístupu k nim**,
- navrhne odporúčanie **na odstránenie daňových prekážok pre cezhraničných zamestnancov pracujúcich na diaľku** v prípade startupov a scaleupov,
- predloží **balík opatrení v oblasti spravodlivej mobility pracovnej sily** vrátane objasnenia pravidiel koordinácie sociálneho zabezpečenia v prípade cezhraničnej práce na diaľku a **iniciatívy prenosnosti zručností** v snahe ešte viac uľahčiť a zjednodušiť uznávanie kvalifikácií, a to aj pre štátnych príslušníkov tretích krajín (2026),
- prijme **vízovú stratégiu EÚ**, čo bude zahŕňať opatrenia na lepšie prilákание vysokokvalifikovaných študentov, výskumníkov, podnikateľov a vyškolených pracovníkov z tretích krajín, aby prišli do EÚ, napr. čo najlepším využitím smernice o študentoch a výskumných pracovníkoch a smernice o modrej karte, a to najmä v prípade zakladateľov startupov (4. štvrťrok 2025),

- spustí pilotnú iniciatívu **viacúčelových právnych kancelárií** s osobitným zameraním na zručnosti v oblasti IKT (4. štvrťrok 2025). Táto pilotná iniciatíva bude slúžiť ako jednotné kontaktné miesto pre informácie a pomoc vysokokvalifikovaným odborníkom, študentom a výskumníkom v sektore IKT, ktorí majú záujem pracovať v EÚ,
- zavedie ciele informácie aktivity **na propagáciu smernice o modrej karte EÚ** medzi vysokokvalifikovanými pracovníkmi a zamestnávateľmi z krajín mimo EÚ o výhodách modrej karty EÚ vrátane možnosti držiteľa/držiteľky modrej karty EÚ a jeho/jej rodinných príslušníkov získať jednoduchší prístup k štatútu osoby s dlhodobým pobytom v EÚ,
- **bude členské štáty podnecovať k tomu, aby zaviedli zrýchlené schémy**, ktoré oprávneným zakladateľom startupov umožnia získať povolenie na pobyt a prácu v rámci zjednodušených a skrátených postupov,
- **zjednoduší a posilní existujúce služby EURAXESS pre inovátorov**, a to aj ponukou individualizovanej podpory talentom z krajín mimo EÚ so základnými informáciami o príslušných postupoch v rôznych členských štátoch EÚ.

6. PRÍSTUP K INFRAŠTRUKTÚRE, SIEŤAM A SLUŽBÁM

Startupy potrebujú špičkový výskum, technologické zariadenia a odborné znalosti na rýchle testovanie, rozširovanie a validáciu nových výrobkov, urýchlenie času potrebného na uvedenie na trh a podporu úspešnej komercializácie. Na tento účel poskytuje podporu program Horizont Európa financovaním spoločného podniku pre európsku vysokovýkonnú výpočtovú techniku, ktorý bude domovom 13 nových tovární umelej inteligencie ponúkajúcich výpočtovú kapacitu a prispôsobenú podporu pre MSP a startupy.⁴⁰

Siete ako **Enterprise Europe Network**, **európske centrá digitálnych inovácií** a **EIT** poskytujú adresnú pomoc. Napriek týmto zdrojom však **informačné medzery**, **zložité procesy prístupu** a roztrieštené **dohody o riadení duševného vlastníctva** pretrvávajú ako hlavné prekážky. Mnohé startupy majú problémy zorientovať sa v **spletitých službách**, pričom nie sú schopné ľahko identifikovať správne **výskumné infraštruktúry** alebo možnosti financovania. Chýbajúce jasné miesta vstupu a roztrieštený prístup k financovaniu, službám a informáciám tento problém podstatne zhoršujú, pričom startupy tak nemajú k dispozícii efektívnejšie spôsoby prístupu k dostupnej podpore. Pravidlá štátnej pomoci týkajúce sa prístupu k verejným infraštruktúram sú niekedy vnímané ako nejasné.

Startupy, scaleupy, inovátori a investori potrebujú rýchlejší a lepší prístup k zdrojom potrebným v záujme prosperity a rastu. V kontexte pripravovaného Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť Komisia zefektívni existujúce IT centrá v EÚ s cieľom vytvoriť jednotné digitálne miesto vstupu pre európskych inovátorov, investorov a poskytovateľov služieb na vyhľadávanie, porovnávanie a prístup k programom financovania, službám a infraštruktúre. Táto iniciatíva sa bude realizovať v súčinnosti s platformou EIB TechEU.

Opatrenia

- Komisia vypracuje **Chartu pre prístup priemyselných používateľov k výskumným a technologickým infraštruktúram**, a to aj pre startupy a scaleupy, a podľa potreby zjednoduší a harmonizuje rozdielny prístup a zmluvné podmienky. Komisia finančne podporí prístup startupov k výpočtovým zariadeniam umelej inteligencie (2025).
- Na základe uvedenej charty **európsky právny predpis týkajúci sa inovácie** ďalej podporí prístup inovačných podnikov k európskym výskumným a technologickým infraštruktúram prostredníctvom **legislatívnych opatrení** (1. štvrtrok 2026).
- Komisia poskytne právne a vykonávacie **usmernenia týkajúce sa uplatniteľných pravidiel štátnej pomoci** na objasnenie podmienok, za ktorých môžu univerzity a verejné výskumné organizácie poskytovať prístup k infraštruktúre v súlade s pravidlami štátnej pomoci (2026).

⁴⁰

Zavedie sa v kontexte Akčného plánu pre kontinent umelej inteligencie.

7. MERANIE POKROKU

V súčasnosti v EÚ neexistuje jednotné vymedzenie pojmov **startup**, **scaleup** a **inovačný podnik**. Celkovo 11 členských štátov EÚ prijalo právne vymedzenie pojmu startup⁴¹ a päť členských štátov vymedzenie pojmu scaleup,⁴² pričom vo všeobecnom nariadení o skupinových výnimkách a v nariadení o programe Horizont Európa je takisto na rôzne účely stanovené vymedzenie pojmov na úrovni EÚ. To vytvára neistotu a sťažuje zber údajov či posudzovanie stavu ekosystému v danom čase, nehovoriac o navrhovaní cielených politických opatrení pre tieto typy podnikov. Európsky prehľad výsledkov inovácie a štrukturálna podniková štatistika Eurostatu poskytujú cenné poznatky o rýchlo rastúcich firmách a európskych inovačných ekosystémoch, ale na schopnosť interpretovať ich negatívne vplýva chýbajúce štandardné a všeobecne uznávané vymedzenie pojmov.

V tejto súvislosti je potrebné harmonizované vymedzenie pojmov **startup**, **scaleup** a **inovačný podnik**, a to nielen na meranie vplyvu stratégie a jej politických opatrení, ale aj v záujme toho, aby Komisia mohla navrhovať ďalšie cielené opatrenia na zjednodušenie alebo podporu v prípade týchto kategórií podnikov.

Opatrenia

- Komisia navrhne **vymedzenie pojmov startup, scaleup a inovačný podnik**, pričom zohľadní existujúce vymedzenie pojmov MSP a malá spoločnosť so strednou trhovou kapitalizáciou (1. štvrťrok 2026).
- Komisia vytvorí **prehľad európskych startupov a scaleupov**, v rámci ktorého sa bude na základe súboru ukazovateľov merať výkonnosť európskych a vnútroštátnych ekosystémov startupov a scaleupov. Ukazovatele budú okrem iného zahŕňať počet startupov, scaleupov, kentaurov a jednorožcov. Použije sa aj na meranie vplyvu stratégie použitím **troch kľúčových ukazovateľov výkonnosti**: 1. nárast počtu startupov v EÚ; 2. nárast počtu kentaurov v EÚ a 3. nárast počtu jednorožcov v EÚ (od roku 2026), a ich porovnaním s globálnymi konkurentmi.
- Komisia uskutoční **každoročný prieskum startupov a scaleupov** s cieľom posúdiť, ako zakladatelia inovačných podnikov vnímajú zlepšenie regulačného prostredia EÚ v priebehu času (od roku 2026).

⁴¹ BG, DK, EE, EL, HU, IT, LV, LT, PT, SI, ES.

⁴² BG, DK, EE, EL, PT.

ZÁVER

Európa sa nachádza v kľúčovom okamihu a postavenie startupov a scaleupov do centra jej programu konkurencieschopnosti je zásadné v záujme podpory budúceho rastu a prosperity. V stratégii EÚ pre startupy a scaleupy sa stanovuje vízia Európskej komisie a základy pre túto transformáciu, pričom využíva naše silné stránky a zároveň príležitosti aktuálneho geopolitického prostredia.

Táto stratégia uplatňuje celostný prístup, zjednodušuje procesy v každej fáze rozvoja startupov a kombinuje krátkodobé opatrenia s dlhodobými reformami s cieľom vytvoriť ekosystém, v ktorom môžu startupy prosperovať v ktoromkoľvek odvetví – a rozhodnúť sa zostať v Európe, resp. sa do nej premiestniť. Je v nej zohľadnená postupná integrácia kandidátskych krajín EÚ.

Kľúč k úspechu spočíva v rýchlej a účinnej realizácii. Na dosiahnutie týchto cieľov budú rozhodujúce kľúčové míľniky, ako je európsky právny predpis týkajúci sa inovácie a 28. režim pre spoločnosti. Stratégia spája politickú, legislatívnu a finančnú podporu so silným zameraním na zodpovednosť prostredníctvom jasných nástrojov sledovania. Európska komisia pôjde príkladom zapojením komunity startupov a scaleupov do tvorby a realizácie týchto plánov, a to aj prostredníctvom pravidelných stretnutí európskych jednorozčtov a kentaurov.

Spolupráca medzi členskými štátmi má zásadný význam pre úspech. Fórum Európskej rady pre inovácie bude sledovať pokrok a ambície premeniť na skutky, pričom politická podpora bude kriticky dôležitá na zabezpečenie včasného a účinného plnenia cieľov stratégie.

Nastal čas, aby sa Európska únia stala najlepším miestom pre inovácie, ktoré startupom a scaleupom umožní rásť, rozširovať sa a uspieť. Na našom kontinente.

Komisia vyzýva Európsky parlament, Európsku radu, Radu a zainteresované strany, aby schválili stratégiu EÚ pre startupy a scaleupy a aktívne prispeli k realizácii iniciatív, ktoré sú v nej stanovené.

Komisia do konca roka 2027 podá správu o realizácii stratégie.

STRATÉGIA EÚ PRE STARTUPY A SCALEUPY

ZHRNUTIE OPATRENÍ

<u>I. REGULÁCIA PRIAZNIVÁ PRE INOVÁCIE</u>	
Opatrenia	
• 28. režim pre spoločnosti (1. štvrťrok 2026) • európske podnikové peňaženky (4. štvrťrok 2025) • európsky právny predpis týkajúci sa inovácie (1. štvrťrok 2026) • dobrovoľný „zaťažový test inovácií“ (1. štvrťrok 2026) • zníženie regulačného zaťaženia v strategických odvetviach (od roku 2025) • revízia nariadenia o normalizácii (2026) • štúdia o podnikovej reštrukturalizácii (2026)	
<u>II. LEPŠIE FINANCOVANIE STARTUPOV A SCALEUPOV</u>	
Opatrenia	
• rozšírenie a zjednodušenie Európskej rady pre inovácie (2025) • Európsky fond pre scaleupy (2026) • Európsky pakt pre investície do inovácií (2026) • európske investičné nástroje pre startupy a scaleupy v oblasti bezpečnosti a obrany (2026) • rámec na oceňovanie duševného vlastníctva (2. štvrťrok 2027) • podpora európskych podnikateľských anjelov (2026) • preskúmanie vymedzenia pojmu „podnik v ťažkostiach“ (od 2. štvrťroka 2025) • preskúmanie usmernení týkajúcich sa horizontálnych a nehorizontálnych fúzií (2027) • európska korporátna sieť (2026)	
<u>III. RÝCHLE ZAVÁDZANIE NA TRHU A EXPANZIA</u>	
Opatrenia	
• iniciatíva Z laboratória na jednorozčca (2026) • opatrenia v záujme obstarávania priaznivého pre inovácie (2025 – 2026)	
<u>IV. PODPORA NAJLEPŠÍCH TALENTOV V EURÓPE</u>	
Opatrenia	
• iniciatíva Modrý koberec“ (2025 – 2026) • balík opatrení v oblasti spravodlivej mobility pracovnej sily (2026)	

V. PRÍSTUP K INFRAŠTRUKTÚRE, SIEŤAM A SLUŽBÁM

Opatrenia

- Charta pre prístup priemyselných používateľov k výskumným a technologickým infraštruktúram (2025)
- európsky právny predpis týkajúci sa inovácie podporujúci prístup inovačných podnikov k európskym výskumným a technologickým infraštruktúram (1. štvrťrok 2026)
- usmernenia týkajúce sa uplatniteľných pravidiel štátnej pomoci pre univerzity a verejné výskumné organizácie pri poskytovaní prístupu k infraštruktúre (2026)

VI. MERANIE POKROKU

Opatrenia

- vymedzenie pojmov startup, scaleup a inovačný podnik (2026)
- každoročný prieskum startupov a scaleupov (od roku 2026)
- prehľad európskych startupov a scaleupov (od roku 2026)